

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

วรรณกรรมเป็นอาหารทางจิตใจของมนุษย์ เพราะวรรณกรรมเป็นงานประพันธ์ที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อให้เกิดความสำเร็จทางอารมณ์ ไม่ว่าจะวรรณกรรมจะอยู่ในลักษณะร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ย่อมทำให้ผู้อ่านได้รับความสะเทือนอารมณ์ได้เป็นอย่างดี ดังที่ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2544, น. 29) กล่าวว่า “การสร้างซึ่งพลังอารมณ์เพื่อสะเทือนใจผู้อ่านนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในวรรณคดี ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเคลิบเคลิ้มเลื่อนไหลจากโลกแห่งความเป็นจริงไปสู่โลกสมมติมายุคคติที่ผู้เขียนสร้างขึ้น”

เนื้อหาของวรรณกรรมมายุคคติมีความหลากหลาย เช่น วรรณกรรมการเมือง เพราะวรรณกรรมการเมืองเป็นเครื่องมือสะท้อนความคิดและการแสดงออกทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ ให้ผู้อ่านเข้าใจผ่านการนำเสนอในรูปภาพของผู้ประพันธ์ ซึ่งได้สะท้อนภาพสถานการณ์ทางการเมืองและการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย อีกทั้งยังเป็นการบอกเล่าเรื่องราวสภาพสังคมช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งได้ดั่งเสมือนกระจกสะท้อนความเป็นไปของสังคมได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ ชมัยพร บางคมบาง (2561, online) กล่าวไว้อีกว่า “วรรณกรรมการเมือง ไม่ใช่แค่เพียงเฉพาะเรื่องการเมืองเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองอีกด้วย อีกทั้งยังต้องพิจารณาเป้าหมายของผู้ประพันธ์ว่าต้องการให้ผลงานของตนเป็นวรรณกรรมการเมืองหรือไม่”

รูปแบบของวรรณกรรมการเมืองมีหลายลักษณะ อาทิ เรื่องสั้น นวนิยาย บทความ บทกวี ฯลฯ บทกวีการเมืองก็เป็นส่วนหนึ่งในวรรณกรรมการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ประพันธ์ด้วยศิลปะทางภาษาอย่างละเมียดละไม ประณีต วิจิตรบรรจง และมีวรรครสชวนอ่าน นอกจากผู้ประพันธ์ได้ถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ แล้ว ยังสอดแทรกการส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยผ่านวรรณกรรมด้วยกลวิธีต่าง ๆ ที่น่าสนใจ นอกจากนี้เนื้อหาสาระที่ปรากฏดังกล่าว บทกวีการเมืองยังมีความไพเราะของสรรพคำและสะท้อนเสียงสัมผัสได้เป็นอย่างดี ดังที่ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2560, น. 7) กล่าวไว้ว่า “การเขียนบท

กวีการเมือง สนใจที่ว่า สัมผัสคำไม่สำคัญเท่าสัมผัสใจ อ่านแล้วมันสัมผัสใจได้” ซึ่งบทกวีการเมืองส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นทั้งวรรณศิลป์และแนวคิดทางการเมืองควบคู่กัน

นอกจากบทกวีการเมืองจะตระหนักถึงวรรณศิลป์และแนวคิดทางการเมืองแล้ว สิ่งสำคัญที่เด่นชัดก็คือ ความเป็นพลเมืองไทย ทั้งนี้ สถาบันพระปกเกล้า (2555, น. 24) กล่าวถึงความสำคัญของพลเมืองไทยว่า ต้องทำหน้าที่หาข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบว่าดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และการใช้อำนาจต่าง ๆ ว่ามีผลกระทบต่อสังคม ท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งคนชั้นต่าง ๆ คนเพศต่าง ๆ และคนวัยต่าง ๆ ทั้งนี้ ความเป็นพลเมืองไทยไม่ใช่เพียงแต่รู้ว่าตนจะได้อะไร มีสิทธิอย่างไร และทำอะไรได้เท่านั้น สอดคล้องกับ ปรีชัช ดาวอุดม ที่ได้กล่าวว่า “...เวลาเราพูดถึงความเป็นพลเมือง เราจะพูดถึงหน้าที่เสียมากกว่า คนจะเป็นพลเมืองจะต้องทำหน้าที่อย่างนั้นอย่างนี้ แต่จริง ๆ แล้วในความหมายของความเป็นพลเมือง การเป็นพลเมืองมันมีสิทธิซึ่งมันเท่ากับหน้าที่... มีสิทธิและมีหน้าที่...”

ทั้งนี้ ร่างวิธานแว่นฟ้าเป็นร่างวิธานการประกวดผลงานเขียนและวรรณกรรมการเมือง ซึ่งจัดโดยสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทยและรัฐสภาไทย เพื่อสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพแสดงออกทางการเมืองและสืบสานวรรณกรรมการเมืองให้มีส่วนปลุกจิตสำนึกประชาธิปไตย ร่างวิธานแว่นฟ้าจัดขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2545 ในวาระครบรอบ 70 ปี ของรัฐสภา โดยได้จัดประกวดวรรณกรรมเรื่องสั้นการเมืองขึ้นเป็นครั้งแรก และใน พ.ศ. 2546 ได้เพิ่มประเภทบทกวีการเมืองเข้าไปในการประกวดรวมทั้งแบ่งประเภทของผู้ส่งผลงานเข้าประกวดเป็นระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับนักเรียนและระดับประชาชน จนถึง พ.ศ. 2548 ได้ยกเลิกการแบ่งระดับดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม การประกวดวรรณกรรมร่างวิธานแว่นฟ้าได้จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี (ยกเว้น พ.ศ. 2557 ได้ยกเลิกการประกวด เพราะความไม่เหมาะสมบางประการ รวมทั้งสภาพและสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่เอื้ออำนวยในขณะนั้น) ดังนั้น ร่างวิธานแว่นฟ้าจึงนับเป็นร่างวิธานวรรณกรรมที่มีบทบาทและสร้างแรงบันดาลใจสำนึกรักประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนเป็นอย่างมากในปัจจุบัน

จากความสำคัญของความเป็นพลเมืองไทยข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า พลเมืองไทยควรมีความรู้ความเข้าใจร่วมกันว่า ในสังคมสมัยใหม่และหลังสมัยใหม่ทุกคนย่อมมีจิตสำนึกปัจเจกชนสูงขึ้น มีความผูกพัน มีความจงรักภักดีต่อสถาบันต่าง ๆ แม้ว่าสถาบันดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงไปแล้วก็ตาม ด้วยเหตุที่ว่า ความเป็นพลเมืองไทยจะต้องอยู่บนพื้นฐานที่ประชาชนพึงรู้อยู่ทุกขณะจิตว่า ส่วนตนทำ

สิ่งใดแล้วเกิดผลที่ดีต่อส่วนรวมหรือไม่ โดยการกระทำนั้นไม่ได้ถูกบังคับหรือกำหนดขอบเขตให้กระทำจากผู้ใด

บทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้าส่วนใหญ่มีลักษณะเนื้อหาาร่วมกัน คือ ความเป็นประชาธิปไตย ดังที่ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2547, น. 14) กล่าวว่า เนื้อหาพิจารณาจากการเปรียบเทียบในทุกสำนวนที่ส่งเข้าประกวด โดยให้น้ำหนักกับคุณค่าที่กระตุ้นจิตสำนึกเพื่อประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ด้วยเหตุเพราะประชาธิปไตยเป็นบรรทัดฐานสำคัญของผู้ประพันธ์เพื่อเป็นแนวทางสร้างสรรค์บทกวีไปสู่เนื้อหาความเป็นพลเมืองไทยในที่สุด

ดังนั้น ความเป็นพลเมืองไทยที่ปรากฏในบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563 จึงเป็นเครื่องมือที่สะท้อนความเป็นคน ความเป็นสังคม และความเป็นพลเมืองไทยในแต่ละยุคได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังถือว่า การสร้างแบบอย่างความเป็นพลเมืองไทยเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำเสนอความคิดผ่านวรรณกรรมการเมืองในลักษณะบทกวีจะเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นและตระหนักรู้คุณค่าถึงความงดงามทางภาษาผ่านมุมมองต่าง ๆ ของผู้ประพันธ์ได้อย่างแยกคาย ขณะเดียวกัน ผู้อ่านบทกวียังได้รับความรู้และความเข้าใจเนื้อหา ตลอดจนผสมผสานกับสัมผัสแห่งรสและความงามทางภาษาไปพร้อม ๆ กัน อาจกล่าวได้ว่า ผู้อ่านเกิดโลกทัศน์รู้แจ้งแห่งความเป็นพลเมืองไทยในบทกวีที่ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอ และผู้อ่านยังสามารถนำแนวทางที่ได้จากการอ่านไปปฏิบัติ ทั้งทางตรงและทางอ้อมหลังจากที่ได้อ่านบทกวี

แม้จะมีงานวิจัยหลายเรื่องศึกษาบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า เช่น วริศรา อนันตโท (2547) บุญเสนอ ตรีวิเศษ (2550; 2560) Hongbo Qin (2551) อาทิตย์ ดรุษย์ธร (2553) ธงชัย แซ่เตี้ย (2555) ทองนวล แก้วเกลี้ยง (2558; 2560) พบว่า การศึกษาบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้ายังไม่มีการวิจัยเรื่องใดในประเทศศึกษาถึงการนำเสนอความเป็นพลเมืองไทยในบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า ตั้งแต่ พ.ศ. 2546-2563 ผู้วิจัยจึงได้นำประเด็นความเป็นพลเมืองไทยของสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งมีการศึกษา รวบรวม และวิจัยความเป็นพลเมืองไทยมาสังเคราะห์เป็นประเด็นสำคัญร่วมกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ถวิลวดี บุรีกุล รัชวดี แสงมทะหมัด และ Eugenie Merieau (2554) สายชล สัตยานุรักษ์ (2554) ทิพย์พาพร ตันติสุนทร (2554) เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์บทกวีการเมือง

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563 โดยแบ่งการวิเคราะห์ความเป็นพลเมืองไทยออกเป็น 2 บท แยกตามช่วงเวลา คือ ความเป็นพลเมืองไทยในช่วง 10 ปีแรก

(ตั้งแต่ พ.ศ. 2546-2555) และ ความเป็นพลเมืองไทยในช่วง 10 ปีหลัง (ตั้งแต่ พ.ศ. 2556-2563) เพื่อให้เห็นความแตกต่างแต่ละช่วงอย่างชัดเจน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาการนำเสนอความเป็นพลเมืองไทยในบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563 โดยศึกษาจากบทกวีการเมืองที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563 ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหาความเป็นพลเมืองไทยในบทกวีการเมือง จำนวน 207 เรื่อง และยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดศึกษาเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองไทยไว้อย่างชัดเจน อีกทั้ง บทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้ามีความน่าสนใจและมีบทบาทสำคัญทางการเมืองมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยผ่านศิลปะการใช้ภาษาเพื่อสะท้อนภาพความเป็นพลเมืองไทยของสังคมออกมาในลักษณะที่แตกต่างกันจนเป็นที่แพร่หลาย อีกทั้ง เพื่อให้ผู้ที่สนใจการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการศึกษางานวรรณกรรมการเมืองอื่น ๆ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาความเป็นพลเมืองไทยในบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563 โดยจำแนกตามช่วงเวลา ดังนี้

- 1) ความเป็นพลเมืองไทยในช่วง 10 ปีแรก เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2546-2555
- 2) ความเป็นพลเมืองไทยในช่วง 10 ปีหลัง เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2556-2563

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอความเป็นพลเมืองไทยในบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า ผู้วิจัยเลือกศึกษา ดังนี้

1) บทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้าที่ได้รับรางวัลตั้งแต่ พ.ศ. 2546-2563 และได้รับการตีพิมพ์แล้ว ทั้งนี้ พ.ศ. 2546 เป็นการจัดประกวดบทกวีการเมืองเป็นปีแรก เพื่อให้เห็นความเป็นพลเมืองไทยที่ชัดเจนในวรรณกรรมผ่านการประพันธ์ของผู้ประพันธ์ รวมเวลา 18 ปี มีบทกวีทั้งสิ้นจำนวน 207 เรื่อง แต่ละปีที่ประกวดจะมีจำนวนบทกวีแตกต่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

พ.ศ. 2546 มีบทกวีจำนวน 17 เรื่อง ดังนี้

ระดับประชาชน

รางวัลชนะเลิศ	ไม่มีผลงานใดถึงเกณฑ์ที่ได้รับรางวัล
รางวัลรองชนะเลิศ	มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 2 รางวัล ดังนี้
	1. ต้นกล้า โดย ชิต ชยากร

รางวัลชมเชย

2. หัวน้ำห้อง โดย ปณิธิ ภูศรีเทศ
- มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 7 รางวัล ดังนี้
1. กว่าจะมีวันนี้ โดย ชัชพล จรกถีน
 2. ใต้ฟ้าประชาธิปไตย โดย บุญชัย ตันสกุล
 3. ไทยไม่สิ้นความเป็นไทย โดย มิ่งขวัญ กิตติ
วรรณกร
 4. ประชาธิปไตยในหัวใจฉัน โดย ไพรินทร์
พันธวงศ์
 5. ปล่อยผีไปทีเกิด โดย ไพบุลย์ พันธุ์เมือง
 6. มือ โดย นิยม เจริญโท
 7. อำนาจในมือ คือของใคร โดย สุรเดช แสง
แก้ว

ระดับเยาวชน**รางวัลชนะเลิศ**

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. คือประชาชน โดย ศิระณัฐ วิทยธรรมรัช

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. เสริมประชาธิปไตยไทยมั่นคง
โดย อาภาพร วรรณสุนธยา

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 6 รางวัล ดังนี้

1. การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบ
รัฐสภา โดย ไวรวิทย์ หนูเอก
2. ความหวังของพ่อ โดย เบญจมาศ บุญ
ประกอบ
3. แต่ประชาธิปไตย โดย สุณัญญาตา เมี้ยน
ละม้าย
4. ประชาธิปไตย โดย หทัยชนก พ่วงใส
5. ประชาธิปไตยย่อมนอยู่ในไทยทุกคน
โดย วราญา วงศ์ตันฮวด
6. ลิเก...ลิเก โดย ณรงค์กร ศรีดี

พ.ศ. 2547 มีบทกวีจำนวน 22 เรื่อง ดังนี้

ระดับประชาชน

รางวัลชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. ตลาดการเมือง โดย ชัยพร ศรีโบราณ

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. บ้านของเรา โดย สุขุม คำอ่อน

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล ดังนี้

1. กรรมการต่อกลอนกับนักการเมือง โดย ธารธรรมโฆษณ์
2. คำร้องขอของแผ่นดิน โดย เซาว์ศิลป์ จินดาละออง
3. ทางแสงดาว โดย สิริระพล อักษรพันธ์
4. ทิพย์ดุริยางค์ โดย ชิต ชยากร
5. เพลงหม่นบนภาพเก่า โดย สัญญา พานิชยเวช
6. แม่เฒ่า โดย อุเทน พรหมแดง
7. ยอดหญ้ากับฟ้าฝน โดย กัมปนาท แสงทอง
8. ริริข้าวสาร-ลาน อบต. โดย สมใจ สมคิด
9. สามเส้าแห่งชาติ โดย กอนกฤษ
10. อุทยานประชาธิปไตย โดย วิสุทธิ์ ขาวเนียม

ระดับนักเรียน

รางวัลชนะเลิศ

ไม่มีผลงานใดถึงเกณฑ์ได้รับรางวัล

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 2 รางวัล ดังนี้

1. ประชาธิปไตย...อยู่ไหนหรือ โดย วันนิตา คำทรัพย์
2. ป่า...ประชาธิปไตย โดย พิมพ์ไทย โลหิตคุปต์

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 8 รางวัล ดังนี้

1. การเมือง (คล้าย) เรื่องกีฬา โดย วันนิตา คำทรัพย์
2. คนตีศรีสกา โดย สุทธิวัฒน์ ผลมะขาม
3. ปลุกเสรี! โดย อภาณรี ชาวโพธิ์เอน

4. ปลุกป่า...ปลุกคน โดย นรนิติย์ อึ้งปกรณ์ แก้ว
5. รัฐนาวาประชาธิปไตย โดย กนกนันท์ ชเนตต์มหารธรรม์
6. ล้อมรั้วสิทธิเสรี โดย รัตภรณ์ รอดเนียม
7. สวัสดิ์ โดย เกรียงไกร สารระภา
8. สืบรอยเท้าसानรอยไทย โดย ไชยวุฒิ รักษา

พ.ศ. 2548 มีบทกวีจำนวน 8 เรื่อง ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

ไม่มีผลงานใดถึงเกณฑ์ได้รับรางวัล

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. นาฬิกาสงคราม โดย วิสุทธิ์ ขาวเนียม

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 7 รางวัล ดังนี้

1. สิทธิของปวงชนบนแผ่นดิน โดย วศินี ศัลยคุปต์
2. การเมือง โดย นิยม เจริญโท
3. คำฝากจากคนรุ่นก่อน โดย ศรีสุพร แจ่มอัน
4. ภาพสามมิติของประชาธิปไตย โดย เพิ่มบุญ เปลียนภู
5. สี่ปีที่เปล่าเปลี่ยว โดย ชัยพร ศรีโบราณ
6. อำนาจแห่งปวงชน โดย ด.ต.ระวินทร์ ทองสีมา
7. ทิพยธาตุ (ธาตุแห่งความเป็นไทย) โดย สุขุมพจน์ คำสุขุม

พ.ศ. 2549 มีบทกวีจำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. บทอาชยานกล่อมลูก : ภาคประชาธิปไตยในมือเรา โดย พัฒนะ ปฐมพงศ์

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. คำร้องขอขอบาร์ยะห์ โดย ที่จันทร์ ทอฉาย

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล ดังนี้

1. แก้วไขแก้วที่คน โดย พรปวีณา นางาม
2. คู่ยกกับแม่ โดย ปณิธิ ภูศรีเทศ
3. ตุลาคม โดย จามรี ต้นไพฑูรย์ดิถี
4. บนหลังม้าศึก โดย อภิชาติ จันทรแดง
5. ประชาธิปไตยในแผ่นดิน โดย กอนกฤษ
6. มหกรรมการเมืองไทย โดย สำราญ เพ็ชรชัย
7. เรือนหลังใหญ่ โดย ชิต ชยากร
8. สนั่นฟ้าดาดาว โดย อสิริวิษ
9. สู่ทางเลือกที่สมดุล โดย ชัยพร ศรีโบราณ
10. เสียงเพรียกถึงดอกขจร โดย สุระ พิริยะพงศ์

พ.ศ. 2550 มีบทกวีจำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. จดหมายจากแม่ โดย ปณณ เลิศธนกุล

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. เพลงละเมอของเด็กชายและเพลงกล่อมของแม่ โดย อันวาร์ หะซัน

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล ดังนี้

1. กาลเวลาแห่งประชาธิปไตย โดย สิชล สะอิมิ
2. คีอสิทธิ อันศักดิ์สิทธิ์ โดย สุระ พิริยะพงศ์
3. ตำนานประชาธิปไตย โดย เซวาร์คิลป์ จินดาละออง
4. บทสนทนาลุงเคล้ากับบร่อหิมกลางศาลาชนแดน โดย ธาร ธรรมโฆษณ์
5. ปรัชญาของยาย โดย นายทิวา
6. ปลุก ! ประชาธิปไตย โดย พัฒนะ ปฐมพงศ์
7. เปลวเทียนแห่งแผ่นดิน โดย ภูวดล ภูภัทรโยธิน
8. มือ โดย มุกจันทร์ ฉาย
9. ยิ่งตื่นเช้ายิ่งพบศพบความรัก โดย วิสุทธิ์ ขาวเนียม

10. วีรกรรมซึ่งไม่มีวีรชน โดย เสกสรร โจรจน
เมธากุล

พ.ศ. 2551 มีบทกวีจำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. แบบนี้ใหม่ โดย สายฝน ตรีณาวงษ์

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. สามัคคีมีช่องว่าง โดย ทิพย์ ญาดา

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล ดังนี้

1. การแสวงหา โดย ณรงค์ อิ่มเย็น
2. เคารพชง โดย พัฒนะ ปฐมพงศ์
3. ต้นไม้และฝูงนกบนแผ่นดินเดียวกัน
โดย ภูวดล ภูภัทรโยธิน
4. ใต้ผืนธง โดย กัญจนพร ยุระตา
5. ใบหน้า (เปื้อนเลือดของ) อารยะ โดย อังคาร
จันทาทิพย์
6. ประชาธิปไตยในครอบครัว โดย นนทวรรณ
บุญวงษ์
7. พื้นที่...การเมืองในหัวใจ โดย อภินันท์ สิริ
รัตน์จิตต์
8. แผ่นดินของเรา โดย จามรี ต้นไพฑูรย์ดิถี
9. มลพิษทางการเมือง โดย ชัยพร ศรีโบราณ
10. รอคอยวันฝันเป็นจริง โดย มลฤดี คำภูมิ

พ.ศ. 2552 มีบทกวีจำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

กระดาษแผ่นดิน โดย นิตยา พูนเพิ่ม

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

กุ๊ฝืนของนกพิราบสีขาว โดย เพ็ญพักตร์ อิบรอ
ยี่ห์ นินเราะห์

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล ดังนี้

1. กระดานซื้อประเทศชาติ โดย ชีรภัทร เจริญสุข
2. การผลัดใบอันยาวนาน โดย นายเงา
3. เกิดการเปลี่ยนแปลงแห่งการเป็นไป โดย ภูวดล ภูภัทรโยธิน
4. ขอเพียงแผ่นดินไทยเป็นผืนเดียว โดย จามรี ต้นไพฑูรย์ดิถี
5. เทียนของแม่ โดย กัมปนาท แสงทอง
6. ในนามของความเข้าใจ โดย กัญจนพร ยุระดา
7. ในป่าหิมพานต์ โดย กันต์ธร อักษรนำ
8. ในสายตาของคางคก โดย โกสินทร์ ขาวงาม
9. หน้าที่ของกู โดย สงวน กลิ่นหอม
10. อีกไม่นาน..ทหารหนุ่ม โดย สุขุมพจน์ คำสุขุม

พ.ศ. 2553 มีบทกวีจำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. เงา(ไม่มีใครอยากไปปัดตानी) โดย อภิชาติ จันทร์แดง

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. น้ำตาแม่ไหลในสวนหม่อน โดย โกสินทร์ ขาวงาม

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล ดังนี้

1. การเมืองหน้าหาบขนม โดย โสภณ เปี้ยสนิท
2. ต่าง-ไม่ต่าง โดย ดิษฐิยา แก้วเสถียร
3. ที่สายรุ้งเรื่องรองสอดส่องถึง โดย กระป๋องไปไม้
4. บทบันทึกแทนคำสั่งเสีย โดย พัฒนะ ปฐมพงษ์
5. ประชาธิปไตยตั้งไข่มุ่ โดย แจ้ง วัชรกมล

6. เราลองมารักกันสักวันใหม่ โดย กฤตย์ดิศกร เกศกมล
7. ศพชาติปไต โดย ตะวัน กองม่วง
8. สัมผัส โดย ภูษิต ศรีมณี
9. หลัง 10 เมษายน 2553 โดย ปณิธิ พงนาพิทักษ์
10. เขื่อกระสุน โดย สุขุมพจน์ คำสุขุม

พ.ศ. 2554 มีบทกวีจำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. มนุษย์เหวย เหวยมนุษย์ โดย นรพัลลภ ประณูทนรพาล

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. นีหรือคือประเทศของข้าพเจ้า โดย เจริญขวัญ

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล ดังนี้

1. ครอบครัวเล็ก ๆ ครอบครัวหนึ่ง โดย ปณิธิ ภูศรีเทศ
2. ไข้ไหมเธอ โดย อรพิน การะกุล
3. ประชาธิปไตยในหัวใจนาง โดย กอนกฤษ
4. ประเทศไทยในสนามเด็กเล่น โดย กฤตย์ดิศกร เกศกมล
5. ประเทศไทยสีไหนดี โดย อิสระ ลายสือ
6. ภาพสุดท้ายที่ปลายปืน โดย วุฒิวโรดม
7. โรงเรียนใหม่ โดย พัฒนะ ปฐมพงศ์
8. วงแหวนแห่งไฟ โดย จามรี ตันไพฑูรย์ดิถี
9. สันติภาพ-ภราดรภาพ โดย ธนิต ณะกุลมาส
10. อี้อาจา โดย สุรพันธ์ สมสีดา

พ.ศ. 2555 มีบทกวีจำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. โลกของหนู โดย นรพัลลภ ประณูทนรพาล

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. วางธงลงแล้วนั่งล้อมวงคุยกัน โดย ยุคล
วรรณ (สุธีร์ พุ่มกุมาร)

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล ดังนี้

1. หนึ่งเสียงที่มากกว่าหนึ่งเสียง โดย เชษฐภักดิ์
วิสัยจร
2. พระเอกคนเดิม...ของป่า โดย นนทวรรณ
บุญวงศ์
3. ตาบอดคลำข้าง โดย จำลอง สวณะคุณา
นนท์
4. ดอกไม้การเมือง โดย พีรพัฒน์ คงเพชร
5. ดวงไฟแห่งกियามะห์ โดย จันทร รำไร
6. จดหมายเปิดผนึก โดย เพ็ญแขงน
7. มั่นมาในคลื่นอากาศ! โดย ดำรงค์ศักดิ์ บุญสุ
8. สยามคีตา (ท่อนอวสาน) โดย โอโรสสิทธิ์
9. สถานการณ์หมอกควัน โดย จามรี ต้น
ไพฑูรย์ดี
10. เงาม โดย วิษณุ พุ่มสว่าง

พ.ศ. 2556 (รางวัลพานแว่นฟ้าแห่งรัฐสภาไทย) มีบทกวีจำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

บทกวียอดเยี่ยม

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

- เบ็ย โดย อรุณรุ่ง สัตย์สวี

บทกวีดีเด่น

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

- ความตายของนกฟีนิกซ์ โดย รวงษาฯ

บทกวีที่เข้ารอบสุดท้าย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล

ดังนี้

1. ในมือกำมัดหยัดชู ในเสียงกู่ก้องตะโกน
โดย อังคาร จันทาทิพย์
2. ความยุติธรรมทางจิตวิญญาณ โดย ถนอม
ไชยวงศ์แก้ว
3. เพียงเล่นอย่างเด็กเล่น โดย สองขา

4. ตัวอักษรเจ้าอยู่ในทุกที่ โดย ประธานต์ พรหมทอง
5. พินาป โดย ภาคิน นิมมานนรวงศ์
6. พื้นที่สันติภาพ โดย นายเงา
7. อาณานิคมของความเศร้า โดย วิสุทธิ์ ขาวเนียม
8. เงา โดย ญัฐกานต์ ลิ้มสถาพร
9. สรรพนาม โดย ชัชชล อัจฉนาภิตติ
10. ส่วนเสี้ยวของความเศร้า โดย สุขุมพจน์ คำสุขุม

พ.ศ. 2557 - ยกเลิกการประกวด -

พ.ศ. 2558 เนื่องจากรัฐสภา จัดรางวัลพานแว่นฟ้าเฉลิมพระเกียรติ ในโอกาสครบรอบ 120 ปี แห่งวันพระบรมราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกฯ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้วิจัยจึงไม่ขอนำข้อมูลในปีดังกล่าวมาวิจัย

พ.ศ. 2559 มีบทกวีจำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้
พลเมืองคือพละกำลังเมือง โดย นรพัลลภ ประณูทนรพาล

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้
ประชาธิปไตยในใจแผ่นดิน โดย รังสิมันต์ จุลหริก

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล ดังนี้

1. คนปลูกต้นไม้ในสวนสาธารณะของบ้าน
จัดสรร โดย ยุคลวรรณ
2. ความสุขสี่เทา โดย ตะวัน กองม่วง
3. ตอบแทนคุณแผ่นดินไทยไม่ยากเลย
โดย ไพรินทร์ พันธวงศ์
4. ตามรอยพ่อสานต่องานแผ่นดิน โดย
อนุวัฒน์ แก้วลอย
5. ในมุมมองของหนู โดย กิตติ อัมพรมหา

6. พลเมืองของความรัก โดย พจนานถ พจนานพิทักษ์
7. เมล็ดพันธุ์พลเมือง โดย ภูวดล ภูภัทรโยธิน
8. รุ่งอรุณ โดย จามรี ต้นไพฑูรย์ดิถี
9. เส้นทางผ่านแห่งกาลเวลา โดย นารถ กิตติวรรณกร
10. ห้องเรียนประชาธิปไตย โดย รัศมี โยธิน

พ.ศ. 2560 มีบทกวีจำนวน 13 เรื่อง ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

รางวัลรองชนะเลิศ

ไม่มีผลงานใดถึงเกณฑ์ได้รับรางวัล

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 3 รางวัล ดังนี้

1. ณ ร่มเงา โดย อรชร
2. ประชาธิปไตยคือชีวิตประชาชน โดย กิตติอัมพรมหา
3. แสงของเราในเงาจารึกโบราณ โดย วิสุทธิ์ ขาวเนียม

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล ดังนี้

1. เกมหมากรุกกับเกมปล้นเมือง โดย เสนรัตน์นะ
2. จักรยานคันเก่า โดย ฮอยล้อ
3. ดอกไม้วัยเยาว์ โดย มัณฑนา มาแมน
4. ปฏิกริยาในกระจก โดย อรินทร์ ผ่องแผ้ว
5. ประชาธิปไตยในโลกจำลอง โดย อนุวัฒน์ แก้วลอย
6. ผู้คนและประเทศชาติ โดย ขาล พฤษภ
7. พลเมือง 4.0 โดย ธัชชัย ธัญญาวัลย
8. รถไฟชั้นสาม โดย คมสัน รองศิริ
9. ...เราจะเห็นความจริงได้อย่างไร... โดย นายทิวา
10. สิทธิอันชอบทำ โดย ชีระสันต์ พันธศิลป์

พ.ศ. 2561 มีบทกวีจำนวน 13 เรื่อง ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

รางวัลรองชนะเลิศ

1. ธงชาติผืนเก่า โดย จันทร์ เตือนแรม

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 2 รางวัล ดังนี้

1. บ้านหลังเดียวกัน โดย ปริชญ์ สระปัญญา
2. ปลายทางของเส้นขนาน โดย ระวี ตระการจันทร์

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล ดังนี้

1. ก้าวที่กล้าเพื่อประชาธิปไตย โดย นนทพัทธ์ ธิรัญเรือง
2. กิ่งก่องแก้ว: ร้อยเกี่ยวเหนียวผืนด้วยมือของฉันและมือของเธอ โดย สุธีร์ พุ่มกุมาร
3. ความแตกต่างที่ลงตัว โดย เก้ากานท์
4. ชัยชนะที่แท้จริง โดย ขาล พฤษภ
5. ด้วยสิทธิและหน้าที่ โดย ทศนีย์วรรณ ธนานุรักษ์
6. ประชาชนคือต้นทาง โดย อภิชาติ คำดี
7. ประชาธิปไตยวันและวัยที่แตกต่าง โดย ฉัตรสุมาลย์ ภูแต่มนิล
8. พลเมืองคือเจ้าของประชาธิปไตย โดย นิราศ นรินทร
9. แล้วเธอล่ะ...เป็นใครในเมืองนี้ โดย ปาลิตา ผลประดับเพชร
10. เสียงจากกระบอกไม้ไผ่ โดย สิริวดี

พ.ศ. 2562 มีบทกวีจำนวน 13 เรื่อง ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. นัยมือ โดย องอาจ สิงห์สุวรรณ

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 2 รางวัล ดังนี้

1. คนกลางทาง โดย ปาลิตา ผลประดับเพชร
2. ทหารต่อกลอนกับนักการเมืองให้ชาวบ้านฟัง

รางวัลชมเชย

โดย ธาร ธรรมโฆษณ์

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล ดังนี้

1. การเดินข้ามทางม้าลายของหญิงชรา โดย
สุธีร์ พุ่มกุมาร
2. ฉันเป็นต้นไม้ โดย ปรัชญา พงษ์พานิช
3. ด้วยแรงแห่งเรา โดย กิตติ อัมพรมหา
4. แต่เธอ โดย ภัคพล คำหน้อย
5. ปลุกประชาธิปไตยในใจคน
โดย สุนทร พรหมเทศ
6. ภาพวาดแผนที่ประเทศไทยของเด็กหญิง
รอญาอีย์ โดย จรรยา สุวรรณ
7. แลตะลุง โดย ศรุตยาพร
8. วาริธิปไตยในห้วงสำนึก โดย ประพันธ์
โกยสวัสดิ์
9. เสียง โดย จตุธรรม แซ่ลี
10. อาณาจักรทราย โดย ฉัตรสุมาลย์ ภูแต่่มนิล

พ.ศ. 2563 มีบทกวีจำนวน 13 เรื่อง ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 1 รางวัล ดังนี้

1. แผนที่และเขี้ยวปลวก โดย เทิดไท นามแทน

รางวัลรองชนะเลิศ

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 2 รางวัล ดังนี้

1. เมืองนี้มีภูเขา แม่น้ำ ฯลฯ โดย หทัยรัตน์
จตุรวัฒนา
2. เว้นพื้นที่ว่างเอาไว้ โดย คีตญา อินทรแก้ว

รางวัลชมเชย

มีผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณา 10 รางวัล ดังนี้

1. 35 ชั่วโมง สับปายะสภาสถาน โดย วุธีร์ พุ่ม
กุมาร
2. นัยแม่น้ำ โดย นรเศรษฐ์ ทับทิมทอง
3. บ้านสองหลัง โดย ชูชาติ ครุฑใจกล้า
4. พิณยกรรม โดย เสกสรรค์ บุญวิริยะ
5. เพียงเสี้ยวส่วนและมวลสาร โดย กุลกนก
รัตนเสรี
6. แม่น้ำสีสาย โดย อภิชาติ คำดี

7. เราอยู่ตรงนี้นานเกินไปแล้ว โดย ปาลิตา
ผลประดับเพชร
8. เรื่องเล่าเพื่อลอคอคติความเห็นต่าง โดย อังคาร
จันทาทิพย์
9. โลกสร้างเราให้เท่าเทียม โดย ฉัตรสุมาลย์
ภูแต่่มนิล
10. เส้นแบ่ง โดย สันดร แก้วเกิดมี

2) ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะประเด็น โดยศึกษาเนื้อหาในบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563 ทั้งนี้ วิเคราะห์เนื้อหาตามการจำแนกช่วงเวลาเป็น 2 ช่วงเวลา คือ ช่วง 10 ปีแรก (ตั้งแต่ พ.ศ. 2546-2555) และช่วง 10 ปีหลัง (ตั้งแต่ พ.ศ. 2556-2563) เพื่อให้ได้ความแตกต่างของการนำเสนอความเป็นพลเมืองไทยที่ปรากฏในบทกวีอย่างชัดเจนตั้งแต่ พ.ศ. 2546-2563

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (documentary research) เสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis) ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทาง ดังนี้

- 1) เลือกรวบรวมบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า โดยคัดสรรเฉพาะบทกวีที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ รองชนะเลิศ และรางวัลชมเชยทุกเรื่อง จำนวนทั้งสิ้น 207 เรื่อง
- 2) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความเป็นพลเมืองไทย เพื่อนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์บทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า
- 3) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวิจัย
- 4) ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาความเป็นพลเมืองไทยในบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563 จำแนกตามปี โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วง 10 ปีแรก (ตั้งแต่ พ.ศ. 2546-2555) และช่วง 10 ปีหลัง (ตั้งแต่ พ.ศ. 2556-2563)
- 5) เก็บข้อมูลจากบทกวีการเมืองที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563 ดังนี้
 - (1) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ หนังสือวรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้า เลือกเฉพาะบทกวีการเมืองที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563 รวมทั้งสิ้น 207 เรื่อง
 - (2) ใช้การเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งผู้วิจัยเลือกบทกวีการเมืองที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563 ทุกเรื่อง จำนวน 207 เรื่อง
 - (3) ใช้เครื่องมือวิจัยเป็นแบบบันทึกข้อมูล คือ เนื้อหาความเป็นพลเมืองไทย

(4) ใช้คำร้อยละในการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาความเป็นพลเมืองไทยที่ปรากฏในบทกวีการเมืองแต่ละปี และวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์

6) สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล โดยนำเสนอผลการวิจัยด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การนำเสนอ** หมายถึง กลวิธีการใช้ภาษาผ่านเนื้อหาเพื่อสะท้อนความเป็นพลเมืองไทยในวรรณกรรมการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563

2. **ความเป็นพลเมืองไทย** หมายถึง การสะท้อนมุมมองความคิดในการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมอย่างหลากหลายของผู้ประพันธ์ผ่านศิลปะการใช้ภาษาในรูปแบบบทกวีการเมือง ประกอบด้วยด้านคารวะธรรม ด้านสามัคคีธรรม ด้านปัญญาธรรม และด้านคุณธรรม

3. **บทกวีการเมือง** หมายถึง วรรณกรรมประเภทบทกวี ทั้งบทกวีที่มีฉันทลักษณ์และบทกวีรูปแบบอื่น (กลอนเปล่าหรือรูปแบบคำประพันธ์ที่สร้างขึ้นใหม่)

4. **วรรณกรรมการเมือง** หมายถึง วรรณกรรมลักษณะเฉพาะรูปแบบหนึ่งที่มีเนื้อหาและแนวคิดเกี่ยวกับการเมือง ซึ่งสะท้อนภาพสถานการณ์ทางการเมืองและการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองลักษณะต่าง ๆ ปรากฏในบทกวีการเมืองที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563 จำนวน 207 เรื่อง

5. **รางวัลพานแว่นฟ้า** หมายถึง รางวัลที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้สร้างสรรค์วรรณกรรมการเมืองโดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผู้ที่มีความสนใจในการประพันธ์บทกวีการเมืองเข้าประกวดได้ทราบเนื้อหาที่ปรากฏในบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563 เพื่อใช้เป็นแนวทางต่อยอดในการสร้างสรรค์งานประพันธ์และส่งผลงานเข้าร่วมประกวดต่อไป

2. ผู้ที่มีความสนใจในการประพันธ์บทกวีการเมืองเข้าประกวดได้ทราบกลวิธีต่าง ๆ ในการนำเสนอความเป็นพลเมืองไทยที่หลากหลาย ซึ่งปรากฏในบทกวีการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2546-2563 เพื่อใช้เป็นแนวทางต่อยอดในการสร้างสรรค์งานประพันธ์สร้างสรรค์และส่งผลงานเข้าร่วมประกวดต่อไป

3. รัฐสภา สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย สถาบันพระปกเกล้า และองค์กรต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภา อันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้นำผลวิจัยที่ผู้วิจัยศึกษาไปเป็นส่วนหนึ่งในการประชาสัมพันธ์หรือใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนต่อไป

4. สถาบันการศึกษาต่าง ๆ เล็งเห็นและตระหนักถึงการสร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรม การเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทกวีการเมือง เพื่อรณรงค์และสนับสนุนให้นักศึกษา ในสถาบันร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนประชาธิปไตยด้วยผลงานดังกล่าว

5. ผู้วิจัยสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยเป็นฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการอ้างอิงและต่อยอด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในลักษณะอื่น ๆ

6. เป็นแนวทางในการศึกษาวรรณกรรมเฉพาะประเภทลักษณะอื่น ๆ ต่อไป

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.7.1 การอ้างอิงบทกวีแต่ละบทในงานวิจัย ผู้วิจัยใช้รูปแบบการอ้างอิงที่แตกต่างจากการอ้างอิงทั่วไป ดังนี้

(ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, “ชื่อบทกวี”, ชื่อหนังสือ, เลขหน้า)

ตัวอย่างเช่น

(สุพจน์ คำสุขุม, 2553, “อีกไม่นาน...ทหารหนุ่ม”, *พี่สาวฯ*, น. 203-204)

1.7.2 หนังสือรวมผลงานวรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้าแต่ละปี มีการตั้งชื่อหนังสือตามชื่อเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ อีกทั้งชื่อหนังสือบางชื่อมีความยาว นอกจากนี้ หนังสือรวมผลงานวรรณกรรมรางวัลพานแว่นฟ้าตีพิมพ์ไม่ตรงตามปีที่ประกวด ดังนั้น งานวิจัยเรื่องนี้จึงใช้ชื่อย่อแทนชื่อเต็มและระบุปีที่ประกวดผลงานและปีที่หนังสือตีพิมพ์เผยแพร่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2546-2563 เพื่อให้ข้อมูลมีความชัดเจนในการสืบค้นและอ้างอิงมากขึ้น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงชื่อหนังสือ ชื่อย่อที่ใช้ พ.ศ.ที่ประกวดผลงาน และ พ.ศ.ที่ตีพิมพ์ผลงาน

ลำดับที่	ชื่อหนังสือ	ชื่อย่อที่ใช้	พ.ศ.	
			ประกวดผลงาน	ตีพิมพ์ผลงาน
1	เหนือคมพยัคฆ์	เหนือคมฯ	2546	2547
2	दानะฮ์อุมมี-แผ่นดินมาตุภูมิ	दानะฮ์อุมมีฯ	2547	2548
3	วาวแสงแห่งศรัทธา	วาวแสงฯ	2548	2549
4	การจากไปของนกเค้า	การจากไปฯ	2549	2551
5	เราติดอยู่ในแนวรบเดียวกันเสียแล้ว แม่มั่น	เราติดอยู่ฯ	2550	2551
6	สะพาน	สะพาน	2551	2551

ลำดับที่	ชื่อหนังสือ	ชื่อย่อที่ใช้	พ.ศ.	
			ประกวดผลงาน	ตีพิมพ์ผลงาน
7	พี่สาวของผม	พี่สาวฯ	2552	2553
8	ครอบครัวของผม (ในสังคมสองสี)	ครอบครัวฯ	2553	2553
9	ผีดิบ	ผีฯ	2554	2555
10	หมวกที่หายไป	หมวกฯ	2555	2555
11	การยืนยันอีกครั้งหนึ่งของสาวแม่ฮ้าง แห่งหมู่บ้านตาเอก	การยืนยันฯ	2556	2556
12	ยกเลิกการประกวด		2557	-
13	รางวัลพานแว่นฟ้าเฉลิมพระเกียรติ		2558	-
14	สงบงในดง	สงบฯ	2559	2559
15	ภาพที่คอมพิวเตอร์ (ไม่เคย) ลงตัว	ภาพฯ	2560	2560
16	เสื้อคลุมของผู้พัน	เสื้อฯ	2561	2561
17	โลกที่เราทิ้งไว้ข้างหลัง	โลกฯ	2562	2562
18	สิ่งที่รออยู่หลังเส้นชัย	สิ่งที่รอฯ	2563	2563